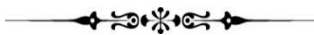

ปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมายว่าด้วยการบังคับให้ใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2565

PROBLEM OF LAW AMBIGUITY IN COMPULSORY USE OF A CHILD SAFETY SEAT ACCORDING TO THE ROAD TRAFFIC ACT NO. 13 B.E. 2022

¹ป้อมฤดี กุมพันธ์ คริสตี้ และ ²ศิริเพ็ญ จันทรนิยม

¹Pomrudee Kumpant Christie and ²Siripen Junniyom

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

Bangkokthonburi University, Thailand

¹pomkp1989@gmail.com, ²Kengsong09@gmail.com

Received: December 30, 2023; **Revised :** March 2, 2024; **Accepted :** April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ว่าด้วยความปลอดภัยของผู้โดยสาร และศึกษาถึงกฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายเรื่องที่นั่งของผู้โดยสารเด็กในรถโดยสารส่วนบุคคล 2) เพื่อวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ประกอบกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศพร้อมสรุปเสนอแนะถึงแนวทางในการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับที่นั่งของผู้โดยสารเด็กให้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยดำเนินการศึกษาจากวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น หนังสือบทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยกฎหมายภายในและกฎหมายต่างประเทศ เช่น กฎจราจรฉบับที่ 1998:1276 ของราชอาณาจักรสวีเดน, พระราชบัญญัติจราจรทางบก บทที่ 276 ของประเทศสิงคโปร์ และพระราชบัญญัติสาธารณรัฐฉบับที่ 11229 ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ฯลฯ ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า 1) กฎหมายเรื่องที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กของต่างประเทศที่ผู้วิจัยทำการศึกษากำหนดกฎหมายไว้โดยเงื่อนไขอิสระของเด็กเป็นหลักแตกต่างจากกฎหมายไทยที่กำหนดกฎหมายโดยใช้เงื่อนไขของอายุเด็ก 2) ผู้ขับจะต้องจัดให้มีที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กขณะโดยสารในรถยนต์โดยไม่อาจใช้วิธีอื่นทดแทนได้ เว้นแต่เด็กนั้นมีปัญหาเรื่องสุขภาพ ต่างจากกฎหมายไทยที่ใช้วิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุแทนการใช้ที่นั่งนิรภัยหรือที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กได้ จากการ

¹อาจารย์ ดร. สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² อาจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ศึกษาวิจัยจึงเกิดข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไข เพิ่มเติม และยกเลิกความบางส่วนในพระราชบัญญัติจราจรทางบก และประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติเรื่องการกำหนดที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย และวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ พ.ศ. 2566 อันจะทำให้กฎหมายมีความชัดเจน มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือเพื่อลดความรุนแรงของอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับผู้โดยสารเด็กลงได้อย่างแท้จริงตรงตามวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมาย

คำสำคัญ : ผู้โดยสารเด็ก, ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก, ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็ก, ผู้ขับ, วิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ

Abstract

This research consists of the main objectives 1) To study the principles, concepts, and theories regarding passenger safety and to study Thai laws and international laws regarding the safety of child passengers; especially, to study the law regarding child passenger seats in the personal cars. 2) To analyze principles, concepts, theories with a comparative analysis of Thai and foreign laws, and summarize and recommend the method to amend the laws regarding child passenger seats to be more effective. The study was conducted from various literature such as books, academic articles, theses, research on domestic and foreign laws such as Traffic Regulations No. 1998:1276 of the Kingdom of Sweden, Road Traffic Act Chapter 276 of Singapore, and the Republic Act No. 11229 of the Republic of the Philippines, etc. The results of the research found that 1) The international child safety seat laws is primarily determined by the physical condition of the child, which is different from the Thai law that determines the law by the condition of the child's age. 2) The driver must provide a safety seat for the child while traveling in the car, which cannot be substituted by any others, except the child has health problems. This is different from Thai law that allows for the use of safety precautions in the event of an accident instead of using safety seats or special seats for children. The recommendations gathered from the study were made to amend, add, and repeal certain parts of the Road Traffic Act. and the announcement of the Royal Thai Police regarding the designation of child safety seats. Special seats for children to protect any danger in the event of an accident, 2023, which will make the law clearer and to be effective enough to be used as a regulatory to truly reduce the severity of accidents that may occur to child passengers, meeting the objectives of the enactment of the law.

Keywords: Child Passenger, Child Safety Seat, Child Booster Seat, Driver, Method to Prevent Danger in an Accident

บทนำ

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 13 พ.ศ.2565 มีว่า “ในปัจจุบันการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทยมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้ขับขี่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในการจราจรทางบก ประกอบกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงมาตรการกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในการใช้รถใช้ถนนได้อย่างปลอดภัยและให้การป้องกันการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องการใช้ช่องเดินรถ ลักษณะความผิดในการขับรถ การตรวจสอบหรือทดสอบผู้ขับขี่ หน้าที่การใช้เข็มขัดนิรภัย การป้องกันการแข่งรถในทางโดยไม่ได้รับอนุญาต และการควบคุมการใช้รถที่มีสภาพไม่ถูกต้อง รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะเป็นการลดการเกิดอุบัติเหตุทางถนนและส่งเสริมให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและความปลอดภัยในการจราจรทางบก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

เหตุผลข้างต้นเป็นที่มาของการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อลดอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัยแก่ผู้ขับรถและผู้โดยสารทั้งรถส่วนบุคคลและรถโดยสารสาธารณะ โดยส่วนหนึ่งเป็นการเพิ่มเติมเรื่องที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กที่บังคับใช้เฉพาะรถโดยสารส่วนบุคคล ความว่า “คนโดยสารที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 6 ปี ต้องจัดให้นั่งในที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก หรือนั่งในที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย หรือมีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ” ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 13 สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกประกาศเรื่อง การกำหนดที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย และวิธีการป้องกันอันตราย ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ พ.ศ. 2566 เพื่อกำหนดความของคำว่า ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็ก และ วิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ

จากบทบัญญัติของกฎหมายข้างต้นจึงสรุปได้ว่า เด็กที่อายุไม่เกิน 6 ปี หากจะโดยสารไปในรถยนต์จะต้องนั่งในที่นั่งนิรภัย หรือที่นั่งพิเศษสำหรับเด็ก หรือถ้าไม่มีที่นั่งดังกล่าวก็ต้องปฏิบัติตามวิธีการป้องกันอันตรายตามที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ว่า “1. ต้องขับรถด้วยความเร็วช้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัย และต้องขับให้ไกลขอบทางเดินรถด้านซ้าย เว้นแต่ในช่องเดินรถนั้นถูกกีดขวางหรือปิดทางจราจร จะต้องเข้าช่องให้ถูกต้องเมื่อเข้าบริเวณทางร่วมทางแยกจะต้องแซงขึ้นหน้ารถคันอื่น 2. ต้องจัดให้เด็กนั่งโดยสารตอนหลัง เว้นแต่เป็นรถกระบะหรือรถกึ่งกระบะให้นั่งโดยสารที่นั่งตอนหน้าได้ ทั้งนี้ห้ามมิให้นั่งตอนท้ายกระบะ 3. ต้องจัดให้มีผู้ดูแลเด็กขณะโดยสารหรือให้เด็กรัดเข็มขัดรัดหน้าตัก” ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีป้องกันอันตรายที่กฎหมายกำหนดให้เป็นข้อยกเว้นทำให้เด็กอายุไม่เกิน 6 ปี สามารถโดยสารไปในรถได้นั้นเป็นการเปิดช่องว่างทางกฎหมายช่องโหว่ที่ทำให้กฎหมายไม่สามารถบังคับใช้เพื่อลดความรุนแรงของอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กได้จริง เช่น เด็กอายุไม่เกิน 6 ปี โดยสารไปในรถกระบะตอนหน้านั่งไปบนหน้าตักของผู้ใหญ่ กรณีที่นั่งรัดเข็มขัดที่ตัวผู้ใหญ่และผู้ใหญ่อาจเอามือโอบประคองเด็กไว้ กรณีที่นั่งรัดเข็มขัดพาดทั้งตัวเด็กและผู้ใหญ่ด้วยกัน วิธีการทั้งสองกรณีหากเกิดอุบัติเหตุไม่อาจลดความ

รุนแรงของอุบัติเหตุลงได้ และกรณีที่สองอาจทำให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ได้รับบาดเจ็บที่รุนแรงขึ้น เนื่องจากการใช้เข็มขัดนิรภัยผิดวิธี ทั้งประโยคที่ว่า “ต้องขับรถด้วยความเร็วช้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัย” ก็ไม่ชัดเจนว่าจะต้องใช้ความเร็วช้าแค่ไหนถึงจะถือว่าคำนึงถึงความปลอดภัยแล้ว อันยากแก่การตีความต่อผู้ใช้รถและเจ้าหน้าที่

หากกล่าวถึงการกำหนดแนวทางเพื่อความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็กในระดับสากล องค์การอนามัยโลกให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็กเป็นอย่างมาก โดยมีนโยบายให้ประเทศสมาชิกใช้ที่นั่งและเข็มขัดนิรภัยสำหรับทารกและเด็ก โดยจะต้องเป็นระบบที่เหมาะสมสามารถรองรับน้ำหนักและสรีระของพวกเขาได้ ที่นั่งและเข็มขัดนิรภัยที่ถูกออกแบบมาเพื่อผู้โดยสารผู้ใหญ่ไม่สามารถใช้ลดความรุนแรงของอุบัติเหตุที่อาจเกิดกับผู้โดยสารเด็กได้ ในทางกลับกันอาจเป็นการเพิ่มความร้ายแรงของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น องค์การอนามัยโลกยังพบว่าการใช้ที่นั่งและเข็มขัดนิรภัยที่เหมาะสมกับน้ำหนัก ความสูง และข้อจำกัดทางกายภาพของทารกและเด็กสามารถลดอัตราการเสียชีวิตลงได้ถึงร้อยละ 71 (WHO, 2023 : 1) และยังมีรายงานว่าเด็กที่โดยสารมากับรถด้วยความเร็วเพียง 50 กิโลเมตรต่อชั่วโมงและไม่ใช้ที่นั่งและเข็มขัดนิรภัยที่เหมาะสม เมื่อรถเกิดอุบัติเหตุจะส่งผลให้เด็กกระเด็นไปข้างหน้าด้วยแรง 30 – 60 เท่าของน้ำหนักตัวเด็ก (Road Safety Authority, 2016 : 2) นอกจากนี้ประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับผู้โดยสารเด็กโดยออกกฎหมายเพื่อบังคับให้ผู้โดยสารเด็กต้องได้รับการจัดให้โดยสารไปในรถโดยใช้ที่นั่งที่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้น

สหราชอาณาจักร (Gov.uk, : 1) กำหนดให้เด็กต้องใช้เบาะรถยนต์สำหรับเด็กจนกว่าพวกเขาจะอายุ 12 ปีหรือสูง 135 เซนติเมตรแล้วแต่ว่าจะถึงเกณฑ์อย่างใดก่อน เด็กที่อายุมากกว่า 12 ปี หรือสูงมากกว่า 135 ซม. ต้องสวมเข็มขัดนิรภัยทุกครั้งขณะโดยสารไปในรถ ทั้งนี้ผู้ปกครองสามารถเลือกที่นั่งสำหรับเด็กได้ตามความสูงหรือน้ำหนักของเด็ก ที่นั่งที่กำหนดโดยความสูงของเด็กเรียกว่า I - Size โดยจะต้องหันหน้าไปทางด้านหลังจนกว่าเด็กจะมีอายุมากกว่า 15 เดือน เด็กสามารถใช้ที่นั่งสำหรับเด็กที่หันไปทางด้านหน้าเมื่อมีอายุมากกว่า 15 เดือน โดยที่นั่งนั้นจะต้องได้รับการรับรองจากสหภาพยุโรปเท่านั้น นอกจากนี้ที่นั่งที่กำหนดตามความสูงของเด็กแล้วผู้ปกครองอาจเลือกที่นั่งโดยกำหนดตามน้ำหนักของเด็ก โดยสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ประเภท ดังนี้ เด็กน้ำหนัก 0 กก. ถึง 10 กก. ใช้ที่นั่งประเภท 0 เด็กน้ำหนัก 0 กก. ถึง 13 กก. ใช้ที่นั่งประเภท 0+ เด็กน้ำหนัก 9 กก. ถึง 18 กก. ใช้ที่นั่งประเภท 1 เด็กน้ำหนัก 15 กก. ถึง 25 กก. ใช้ที่นั่งประเภท 2 และเด็กน้ำหนัก 22 กก. ถึง 36 กก. ใช้ที่นั่งประเภท 3 สำหรับเด็กที่มีความพิการ บ่อย หรือเงื่อนไขใด ๆ ทางทางการแพทย์ อาจได้รับยกเว้นไม่ต้องใช้ที่นั่งสำหรับเด็กตามเงื่อนไขข้างต้น แต่จะต้องได้รับการรับรองจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

ราชอาณาจักรสวีเดน (Nationella trafiksäkerhetsförbundet NTF, : 3) กำหนดให้ผู้โดยสารทุกคนต้องคาดเข็มขัดนิรภัยทั้งผู้โดยสารเบาะด้านหน้าและเบาะด้านหลัง สำหรับเด็กที่มีส่วนสูงน้อยกว่า 135 ซม. ต้องใช้เบาะรองนั่งแบบพิเศษ เช่น เบาะนั่งเด็ก เบาะนั่งนิรภัยสำหรับเด็ก เบาะนั่งเสริม หรือ เบาะรองนั่งเด็ก โดยเบาะนั่งต้องได้รับการอนุมัติ มีประเภทที่เหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละวัย ได้รับการติดตั้งและใช้งานตามที่กฎหมายกำหนด

สาธารณรัฐสิงคโปร์ กระทรวงสาธารณสุขได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์สำหรับแนวทางการความปลอดภัยของที่นั่งในรถยนต์ โดยมีการพิจารณาเรื่องการปฏิบัติและมาตรฐานระหว่างประเทศ เรื่องการใช้ที่นั่งที่เหมาะสมกับความสูงของเด็ก เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันกับต่างประเทศ เช่น สวีเดน เบลเยียม ฟินแลนด์ เนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร ที่พิจารณาเกณฑ์ความสูงในกฎหมายเรื่องความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็ก ดังนั้นสิงคโปร์จึงปรับปรุง แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับที่นั่งในรถยนต์สำหรับผู้โดยสารเด็กเพื่อป้องกันการบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิตในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุกำหนดเกี่ยวกับการใช้ที่นั่งสำหรับผู้โดยสารเด็กไว้ใน พระราชบัญญัติการจราจรทางบก หมวดที่ 276 ว่าด้วยยานยนต์และการสวมเข็มขัดนิรภัย เลขที่ S 688/2011 วางหลักว่า อุปกรณ์สำหรับผู้โดยสารเด็กหมายถึงอุปกรณ์ที่ออกแบบมาเพื่อความปลอดภัยของเด็กในยานพาหนะและเพื่อป้องกันหรือลดการบาดเจ็บของเด็กในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุกับยานพาหนะและอาจติดตั้งโดยตรงกับจุดยึดที่เหมาะสมหรือใช้ร่วมกับเข็มขัดนิรภัยสำหรับผู้ใหญ่ ทั้งนี้เด็กที่มีความสูงต่ำกว่า 1.35 เมตรไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางโดยรถยนต์เว้นแต่จะได้ใช้ที่นั่งที่เหมาะสมกับความสูงและน้ำหนักของเด็กนั้น

ประเทศมาเลเซีย (MINISTRY OF TRANSPORT MALAYSIA, Child Car Seat Safety : 1) มีกฎระเบียบเกี่ยวกับระบบเบาะนั่งสำหรับเด็ก (Child Restraint System : CRS) ประกาศใช้โดยกรมการขนส่งทางบก (Road Transport Department Malaysia /Jabatan Pengangkutan Jalan : JPJ) ภายใต้พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2521 เรื่องกฎสำหรับยานยนต์ (เข็มขัดนิรภัย) (ฉบับแก้ไข) พ.ศ. 2562 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2563 กฎดังกล่าวได้บังคับใช้กับยานพาหนะส่วนบุคคล ระบุว่า CRS ที่ใช้ในมาเลเซียต้องเป็นไปตามมาตรฐาน UNR (R44 หรือ R129) โดยใช้กับเด็กที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 36 กก. หรือสูงน้อยกว่า 136 ซม. หรืออายุต่ำกว่า 12 ปี ตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม หลังจากกฎหมายดังกล่าวบังคับใช้พบว่ามีการใช้ CRS เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 44 ใน พ.ศ. 2562 เป็น ร้อยละ 50 ในช่วงต้นปี 2563

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ พระราชบัญญัติสาธารณรัฐฉบับที่ 11229 ว่าด้วยการคุ้มครองพิเศษสำหรับผู้โดยสารเด็กในยานยนต์และเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ บังคับให้ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่มีหลังคาคลุม ต้องจัดให้มีที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ในขณะที่เครื่องยนต์ของรถกำลังทำงาน เว้นแต่ว่าเด็กจะมีส่วนสูงไม่ต่ำกว่า 150 ซม. หรือ 59 นิ้ว และได้คาดเข็มขัดนิรภัยตามปกติอย่างเหมาะสม ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กจะต้องเหมาะสมกับอายุ ส่วนสูง และน้ำหนักของเด็ก และเป็นไปตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติ แต่อย่างไรก็ดีข้อกำหนดนี้จะไม่ถูกนำไปใช้กับสถานการณ์ที่จะทำให้เด็กตกอยู่ในอันตรายมากขึ้น เช่น ในระหว่างเหตุฉุกเฉินทางการแพทย์ เมื่อเด็กที่ขนส่งมีสภาพทางร่างกายที่ไม่อาจใช้ที่นั่งนิรภัยได้ และแม้ว่าเด็กจะได้รับการรักษาความปลอดภัยในระบบเบาะนั่งสำหรับเด็กแล้ว ไม่ว่าในกรณีใดไม่ให้ปล่อยเด็กไว้โดยลำพังในยานยนต์

จากกฎหมายต่างประเทศข้างต้น และกฎหมายของประเทศอื่นๆที่ผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ในบทกฎหมายต่างประเทศของงานวิจัย พบว่ากฎหมายเรื่องที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กถูกกำหนดไว้อย่างละเอียด รัดกุม เช่น คำนึงถึงส่วนสูงหรือน้ำหนักของเด็ก ตำแหน่งการวางที่นั่ง และที่สำคัญไม่มีข้อยกเว้นเรื่องวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุให้ไม่ต้องใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กได้ จึงเป็นบทบังคับที่จะต้องจัดให้มีที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กขณะโดยสารในรถยนต์ ผู้วิจัยจึงจัดทำวิจัยฉบับ

นี้ขึ้นเพื่อสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า การกำหนดข้อยกเว้นของกฎหมายว่า “หากไม่สามารถจัดให้คน โดยสารอายุไม่เกิน 6 ปี นั่งในที่นั่งนิรภัยหรือที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กได้ ให้ปฏิบัติตามวิธีการป้องกัน อันตรายแทนได้” ทำให้กฎหมายไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่จะใช้เพื่อลดความรุนแรงของ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้โดยสารเด็กจะต้องถูกจัดให้ที่นั่งในที่นั่ง นิรภัยหรือที่นั่งพิเศษที่เหมาะสมโดยไม่ต้องมีข้อยกเว้นเรื่องวิธีการป้องกันอันตราย

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อศึกษาถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ว่าด้วยความปลอดภัยของผู้โดยสาร และศึกษา ถึงกฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายเรื่องที่นั่งของผู้โดยสารเด็กในรถโดยสารส่วนบุคคล
- เพื่อวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ประกอบกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมาย ไทยและกฎหมายต่างประเทศพร้อมสรุปเสนอแนะถึงแนวทางในการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับที่นั่ง นิรภัยของผู้โดยสารเด็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยอาศัย ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) อาทิ กฎหมาย ภายในและกฎหมายต่างประเทศ ศึกษาวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น หนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยตลอดจนสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ พร้อมนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาวิเคราะห์เปรียบเทียบอย่างเป็นระบบ อันจะ นำมาสู่สรุปและข้อเสนอแนะทางกฎหมาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับความ ปลอดภัยของผู้โดยสารเช่น ทฤษฎีโดมิโน (Heinrich's Domino Theory), ทฤษฎีแฮดดอน (Haddon's Matrix Theory) และทฤษฎีอุบัติเหตุ อุบัติการณ์ (Accident/Incident Theory) ปฏิญญาต่าง ๆ ว่าด้วยความปลอดภัยของผู้โดยสาร เช่น ปฏิญญามอสโก (Moscow Declaration) และปฏิญญาบราซิลเลีย (Bracilia Declaration) ศึกษากฎหมายต่างประเทศเช่น พระราชบัญญัติ จราจรทางบกแห่ง สหราชอาณาจักร ค.ศ.1988 พระราชบัญญัติจราจรทางบกของประเทศสิงคโปร์ และกฎหมายไทยเช่นพระราชบัญญัติจราจรทางบก ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติเรื่อง การ กำหนดที่นั่งนิรภัย สำหรับเด็ก ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย และวิธีการป้องกัน อันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ พ.ศ. 2566 เป็นต้น

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาวิเคราะห์ ทฤษฎีโดมิโน (Heinrich's Domino Theory) และ ทฤษฎีแฮดดอน (Haddon's Matrix Theory) พบว่าอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความรุนแรงของการบาดเจ็บ และลดอัตราการเสียชีวิตได้หากได้ใช้อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยที่เหมาะสมกับผู้โดยสาร ดังนั้นผู้โดยสารเด็กที่มีสรีระเล็กและบอบบางกว่าผู้ใหญ่จะต้องได้ใช้อุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสมกับสรีระของเด็กแต่ละช่วงวัย สอดคล้องกับนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ที่ได้กำหนดองค์ประกอบในการสร้างความปลอดภัยทางถนน เพื่อเป็นตัวกำหนดแนวทางให้แก่ประเทศสมาชิกในการดำเนินนโยบายความปลอดภัยภายในประเทศของตนเอง ได้แก่ การจัดการความเร็ว การออกแบบและการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานความปลอดภัยทางยานยนต์ และการบังคับใช้กฎหมาย หนึ่งในนั้นคือเรื่องของมาตรฐานยานยนต์ที่จะต้องได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล โดยกำหนดนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้โดยสารเด็กไว้ว่า จะต้องมีการจัดให้ผู้โดยสารเด็กได้ใช้ที่นั่งนิรภัยขณะโดยสารไปในรถ โดยรถยนต์ต้องมีจุดยึดเบาะนิรภัยสำหรับเด็กตามมาตรฐานไอโซฟิกซ์ ซึ่งใช้แทนการรัดเบาะนั่งของเด็กด้วยเข็มขัดนิรภัยของผู้ใหญ่ เพื่อให้มั่นใจว่าเบาะของเด็กถูกยึดติดกับที่นั่งอย่างแข็งแรง

2. จากการศึกษาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบทางกฎหมายพบว่า

2.1 เรื่องหลักเกณฑ์อายุและสรีระของเด็ก ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2565 แก้ไขมาตรา 123 โดยมีข้อกำหนดสำหรับคนโดยสารไว้สองประการ ว่า 1) คนโดยสารที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 6 ปี ต้องจัดที่นั่งที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กหรือนั่งที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย หรือมีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ และ 2) คนโดยสารที่มีความสูงไม่เกิน 135 เซนติเมตร ต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่ง หรือมีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุไม่ว่าจะนั่งแถวตอนใด

จากหลักของกฎหมายข้างต้น วิธีการป้องกันความรุนแรงจากอุบัติเหตุของเด็กมี 3 กรณี ได้แก่ 1) จัดที่นั่งที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก 2) จัดที่นั่งที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย 3) มีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ

ทั้งนี้คนโดยสารที่จะต้องใช้นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก หรือนั่งที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย หรือมีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ นั้น จะต้องเป็นเด็กอายุไม่เกิน 6 ปี หากเป็นเด็กอายุเกิน 6 ปี แต่มีความสูงไม่เกิน 135 เซนติเมตร กฎหมายกำหนดให้ต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่ง หรือมีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุไม่ว่าจะนั่งแถวตอนใด ดังนั้นการกำหนดให้ใช้นั่งนิรภัยหรือนั่งที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กตามกฎหมายไทยเป็นไปตามเกณฑ์อายุของเด็กเท่านั้น แตกต่างกับหลายประเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา เช่น

กฎหมายการทางแห่งสหราชอาณาจักร กำหนดว่า เด็กที่อายุต่ำกว่า 3 ปี หากนั่งด้านหน้ารถต้องใช้นั่งสำหรับเด็กตามรูปแบบที่กำหนดตามกฎหมาย หากนั่งด้านหลังรถต้องใช้นั่งสำหรับเด็กตามรูปแบบที่กำหนดตามกฎหมายเว้นแต่กรณีโดยสารไปในรถแท็กซี่ เด็กที่อายุครบ 3 ปีและสูง

ไม่เกิน 135 เซนติเมตรหากนั่งด้านหน้ารถต้องใช้ที่นั่งสำหรับเด็กตามรูปแบบที่กำหนดตามกฎหมาย หากนั่งด้านหลังรถต้องใช้ที่นั่งสำหรับเด็กตามรูปแบบที่กำหนดตามกฎหมาย หรือใช้เข็มขัดนิรภัยที่ ออกแบบมาให้เหมาะสมกับสรีระของเด็ก เว้นแต่กรณีโดยสารไปในรถแท็กซี่และรถรับจ้างส่วนบุคคล ทั้งนี้เด็กที่สูงกว่า 135 เซนติเมตรไม่ว่านั่งด้านหน้าหรือด้านหลังรถ ผู้ขับต้องจัดการให้เด็ก คาดเข็มขัดนิรภัย

ราชอาณาจักรสวีเดน ในกฎจราจรฉบับที่ 1998:1276 หมวด 4 บทบัญญัติสำหรับการจราจรด้วยยานยนต์ มาตรา 10 กำหนดว่า เด็กที่สูงน้อยกว่า 135 เซนติเมตร ต้องใช้ที่นั่งเด็ก เบาะรอง หรืออุปกรณ์ป้องกันพิเศษอื่นๆ สำหรับเด็กแทน หรือใช้ร่วมกับเข็มขัดนิรภัยในรถยนต์ เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปและมีส่วนสูงน้อยกว่า 135 เซนติเมตร จะไม่สามารถเดินทางใน ยานพาหนะที่ไม่สามารถใช้อุปกรณ์ป้องกันพิเศษสำหรับเด็กได้ นอกเหนือจากการเดินทางชั่วคราว ในระยะทางสั้นๆ ในกรณีเช่นนี้เด็กจะต้องคาดเข็มขัดนิรภัยแทนทุกครั้งที่เป็นไปได้และจะต้องไม่นั่ง เบาะหน้าของรถโดยสารหรือรถบรรทุกขนาดเล็ก และเด็กที่อายุน้อยกว่าสามปีไม่สามารถเดินทาง ในยานพาหนะที่ไม่สามารถใช้อุปกรณ์ป้องกันพิเศษสำหรับเด็กได้ ยกเว้นเมื่อเดินทางด้วยรถแท็กซี่ ในระยะทางสั้น ๆ อย่างไรก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ เด็กจะไม่สามารถเดินทางโดยใช้เบาะนั่งด้านหน้าได้³

กฎหมายของประเทศสิงคโปร์ ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก บทที่ 276 เรื่องการจราจร ทางบก ว่าด้วยรถยนต์ และการสวมเข็มขัดนิรภัยบังคับใช้ พ.ศ. 2554 กำหนดว่า

เมื่อผู้โดยสารมีส่วนสูงต่ำกว่า 135 เซนติเมตร จะต้องได้รับความปลอดภัยอย่างเหมาะสม โดยมี

1. อุปกรณ์ยึดเหนี่ยวเด็กในรถที่ได้รับอนุญาตสำหรับคนที่มีความสูงและน้ำหนักดังกล่าว หรือ
2. เข็มขัดนิรภัยสำหรับยึดเหนี่ยวลำตัวตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ โดยที่ ผู้โดยสารนั่งบนเบาะรองนั่งเสริม หรือเมื่อใช้เบาะนั่งที่มีเข็มขัดนิรภัยแบบปรับได้ที่ได้รับการรับรอง จากนายทะเบียน

ทั้งนี้ “อุปกรณ์ยึดเหนี่ยวเด็กในรถที่ได้รับอนุญาต” หมายถึง อุปกรณ์ยึดเหนี่ยวเด็ก ประเภทที่ได้รับอนุมัติจากรองผู้บัญชาการตำรวจ “เข็มขัดนิรภัยสำหรับยึดเหนี่ยวลำตัว” หมายถึง เข็มขัดนิรภัยที่ถูกรอกออกมาเพื่อให้ความปลอดภัยทั้งส่วนบนและส่วนล่างของลำตัวของผู้สวมใส่

³ 10 § Vid färd på väg i en personbil, en lastbil, en tre- eller fyrhjuling motorcykel med karosseri eller en tre- eller fyrhjuling moped med karosseri gäller i fråga om användning av bilbälten och andra skyddsanordningar följande:

1. Alla som färdas i ett fordon som är utrustat med bilbälten skall använda en plats som är försedd med bilbälte, om en sådan plats är tillgänglig, och använda bältet. Barn som är kortare än 135 centimeter skall använda bilbarnstol, bälteskudde eller annan särskild skyddsanordning för barn i stället för eller tillsammans med bilbältet.

2. Ett barn som är tre år eller äldre och kortare än 135 centimeter får inte färdas i ett fordon där det inte finns möjlighet att använda en särskild skyddsanordning för barn, annat än vid tillfälliga transporter under korta sträckor. I sådana fall skall barnet i stället använda bilbältet när det är möjligt och får då inte färdas i framsätet i en personbil eller i en lätt lastbil.

3. Ett barn som är yngre än tre år får inte färdas i ett fordon där det inte har möjlighet att använda en särskild skyddsanordning för barn, annat än vid tillfällig färd i taxi under korta sträckor. I sådant fall får barnet dock inte färdas i framsätet.

ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุกับรถ และ “เบาะรองนั่งเสริม” หมายถึง อุปกรณ์ที่ออกแบบสำหรับให้เด็กนั่งเพื่อให้สามารถยกระดับความสูงของเด็กให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับเข็มขัดนิรภัย

สำหรับพระราชบัญญัติสาธารณรัฐฉบับที่ 11229 ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ กำหนดว่า ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่มีหลังคาคลุมต้องจัดให้มีที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ในขณะที่เครื่องยนต์ของรถกำลังทำงาน เว้นแต่ว่าเด็กจะมีส่วนสูงไม่ต่ำกว่า 150 เซนติเมตร หรือ 59 นิ้ว และได้คาดเข็มขัดนิรภัยตามปกติอย่างเหมาะสม และแม้ว่าเด็กจะถูกยึดไว้ในระบบเบาะนิรภัยสำหรับเด็กก็ตาม ห้ามมิให้ปล่อยให้เด็กอยู่ในยานพาหนะโดยลำพังโดยลำพัง⁴ และมาตรา 5 ยังกำหนดว่าห้ามให้เด็กอายุไม่เกินสิบสองปี นั่งเบาะหน้าของยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ทำงาน หรือในขณะที่เด็กดังกล่าวถูกขนส่งบนถนน เส้นทาง หรือทางหลวงใดๆ เว้นแต่เด็กจะมีความสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดคือ 150 เซนติเมตร และคาดเข็มขัดนิรภัยแบบปกติที่เบาะหน้าอย่างเหมาะสม⁵ ทั้งนี้กฎหมายของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์กำหนดให้เด็กหมายถึงบุคคลใดก็ตามที่มีอายุไม่เกิน 12 ปี

จากข้อวิเคราะห์ข้างต้นจึงสามารถสรุปหลักเกณฑ์การบังคับให้ต้องใช้ที่นั่งนิรภัย ที่นั่งพิเศษ หรืออุปกรณ์ยึดเหนี่ยวพิเศษสำหรับเด็ก ได้ตามตารางนี้

ประเทศ	หลักเกณฑ์อายุ	หลักเกณฑ์สรีระ
ไทย	√	
สหราชอาณาจักร	√	√
ราชอาณาจักรสวีเดน	√	√
ประเทศสิงคโปร์		√
สาธารณรัฐฟิลิปปินส์		√

2.2 เรื่องวิธีการป้องกันอันตราย เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้น พบว่าไม่มีกฎหมายของประเทศใดที่กำหนดให้ใช้วิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ หรือวิธีอื่นๆ แทนการให้เด็กใช้ที่นั่งนิรภัย ที่นั่งพิเศษ หรือระบบยึดเหนี่ยวที่ออกแบบมาสำหรับเด็กได้ตั้งกฎหมายไทย ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก เรื่องการจราจรทางบก ว่าด้วยรถยนต์ และการสวมเข็มขัดนิรภัย พ.ศ.2554 ของประเทศสิงคโปร์ ข้อ 8

⁴ Section 4. Mandatory Use of Child Restraint System in Motor Vehicles. It shall be unlawful for the driver of a covered vehicle not to properly secure at all times a child, in a child restraint system while the engine is running or transporting such child on any road, street or highway unless the child is at least one hundred fifty (150) centimeters or fifty-nine (59) inches in height and is properly secured using the regular seat belt. The child restraint system shall be appropriate to the child's age, height and weight, and approved in accordance with Section 6 of this Act. The requirements of this section shall not apply to circumstances where the child restraint system would put such child in a greater danger, such as:

- (1) During medical emergencies;
- (2) When the child transported has a medical or developmental condition; or
- (3) Other analogous circumstances prescribed by the implementing rules and regulations (IRR).

Notwithstanding the child being secured in a child restraint system, at no instance shall such child be left unaccompanied by an adult in a motor vehicle.

⁵ Section 5. Children in Rear Seats. - No child twelve (12) years and below of age shall be allowed to sit in a front seat of a motor vehicle with a running engine or while such child is being transported on any road, street or highway, unless the child meets the height requirement set forth in Section 4 of this Act and is properly secured using the regular seat belt in the front seat.

วางหลักว่า ผู้โดยสารที่มีส่วนสูงต่ำกว่า 135 เซนติเมตรจะต้องได้รับการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสมด้วยอุปกรณ์ยึดเหนี่ยวเด็กในรถที่ได้รับอนุญาต ดังนี้ (1) เมื่อผู้โดยสารที่มีส่วนสูงต่ำกว่า 135 เซนติเมตร ห้ามมิให้ผู้ใดใช้รถยนต์เว้นแต่ผู้โดยสารได้รับความปลอดภัยอย่างเหมาะสมโดยมี (ก) อุปกรณ์ยึดเหนี่ยวเด็กในรถที่ได้รับอนุญาตสำหรับคนที่มีส่วนสูงและน้ำหนักดังกล่าว หรือ (ข) เข็มขัดนิรภัยสำหรับยึดเหนี่ยวลำตัวตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับที่ 4 (2) โดยที่ผู้โดยสารนั่งบนเบาะรองนั่งเสริม หรือเมื่อใช้เบาะนั่งที่มีเข็มขัดนิรภัยแบบปรับได้ที่ได้รับการรับรองจากนายทะเบียน หรือ พระราชบัญญัติสาธารณรัฐฉบับที่ 11229 ว่าด้วยการคุ้มครองพิเศษสำหรับผู้โดยสารเด็กในยานยนต์และเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มาตรา 4 วางหลักว่า เป็นการผิดกฎหมายหากผู้ขับขี่รถยนต์จะไม่ยึดเด็กไว้ในระบบเบาะนั่งสำหรับเด็กอย่างเหมาะสมตลอดเวลาในขณะที่เครื่องยนต์ทำงานหรือขนส่งเด็กนั้นบนถนน หรือทางหลวงใดๆ เว้นแต่เด็กจะมีความสูงไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบ (150) เซนติเมตรหรือห้าสิบเก้า (59) นิ้ว และแม้ว่าเด็กจะถูกยึดไว้ในระบบเบาะนิรภัยสำหรับเด็กก็ตาม ห้ามมิให้ปล่อยให้เด็กอยู่ในยานพาหนะโดยลำพังโดยลำพัง เป็นต้น

จากข้อวิเคราะห์ข้างต้นจึงสามารถเปรียบเทียบเรื่องการกำหนดให้ใช้วิธีการอื่นแทนการใช้ที่นั่งหรืออุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ได้ดังตารางนี้

ประเทศ	กำหนดให้ใช้วิธีการอื่นแทนได้
ไทย	√ (วิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ)
สหราชอาณาจักร	×
ราชอาณาจักรสวีเดน	×
ประเทศสิงคโปร์	×
สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	×

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ว่าด้วยความปลอดภัยของผู้โดยสาร เช่น ทฤษฎีโดมิโน (Heinrich's Domino Theory) ทฤษฎีแฮดดอน (Haddon's Matrix Theory) และนโยบายเพื่อความปลอดภัยของผู้โดยสารขององค์การอนามัยโลก พบว่าอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความรุนแรงของการบาดเจ็บและลดอัตราการเสียชีวิตได้หากได้ใช้อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยที่เหมาะสมกับผู้โดยสาร ดังนั้นผู้โดยสารเด็กที่มีสรีระเล็กและบอบบางกว่าผู้ใหญ่จะต้องได้ใช้อุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสมกับสรีระของเด็กแต่ละช่วงวัย เช่นที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก เบาะนั่งพิเศษ หรืออุปกรณ์ยึดหน่วงอื่นๆ ที่ได้มาตรฐาน

2. จากการวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ประกอบกับการวิเคราะห์กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศเชิงเปรียบเทียบ พบว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2565 ที่แก้ไข มาตรา 123 โดยวางหลักว่า “คนโดยสารที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 6 ปี ต้องจัดให้นั่ง 1) ในที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก หรือ 2) นั่งในที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย หรือ 3) มีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ/สำหรับคนโดยสารที่มีความสูงไม่เกิน 135 เซนติเมตร 1) ต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่ง หรือ 2) มีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุไม่ว่าจะนั่งแถวตอนใด

ดังนั้นคนโดยสารที่จะต้องใช้นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก หรือนั่งในที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย หรือมีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ นั้น จะต้องเป็นเด็กอายุไม่เกิน 6 ปี หากเป็นเด็กอายุเกิน 6 ปี แต่มีความสูงไม่เกิน 135 เซนติเมตร กฎหมายกำหนดให้ต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่งหรือมีวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุไม่ว่าจะนั่งแถวตอนใด ดังนั้นการกำหนดให้ใช้นั่งนิรภัยหรือนั่งพิเศษสำหรับเด็กตามกฎหมายไทยเป็นไปตามเกณฑ์อายุของเด็กเท่านั้น และยังมีข้อยกเว้นให้ใช้ “วิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ” ได้ในกรณีที่ไม่สามารถจัดหานั่งนิรภัยสำหรับเด็ก หรือนั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตรายได้ อันแตกต่างกับกฎหมายต่างประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร ราชอาณาจักรสวีเดน ประเทศสิงคโปร์ และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ที่กำหนดให้ต้องใช้นั่งนิรภัยหรือนั่งพิเศษสำหรับเด็ก โดยใช้เกณฑ์อายุประกอบสรีระส่วนสูงของเด็ก และไม่มีข้อยกเว้นเรื่องวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ กล่าวคือ หากจะให้เด็กโดยสารไปในรถ ผู้ขับต้องจัดให้ผู้โดยสารเด็กนั่งในที่นั่งนิรภัยหรือนั่งพิเศษสำหรับเด็กเท่านั้น ไม่สามารถใช้วิธีการอื่นแทนได้ เงื่อนไขเดียวที่อนุโลมให้เด็กไม่ต้องใช้นั่งนิรภัยหรือนั่งพิเศษได้ คือเงื่อนไขเรื่องปัญหาสุขภาพร่างกายของเด็ก

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การศึกษา วิเคราะห์ จนนำไปสู่การสรุปผลและข้อเสนอแนะในการแก้ไข เพิ่มเติม และยกเลิกความบางส่วน ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก ฉบับที่ 13 พ.ศ.2565 และประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติเรื่องการกำหนดที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย และวิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ พ.ศ.2566 นั้น จะทำให้กฎหมายมีความชัดเจน มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือเพื่อลดความรุนแรงของอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับผู้โดยสารเด็กลงได้จริง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

เห็นว่าควรแก้ไข พระราชบัญญัติจราจรทางบก มาตรา 123 ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้โดยสารเด็ก โดยแก้ไขเป็นว่า

“มาตรา 123 ภายใต้บังคับมาตรา 123/1 ในขณะขับรถยนต์ ผู้ที่อยู่ในรถยนต์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) ผู้ขับขี่

(ก) ผู้ขับขี่ต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่งตลอดเวลาในขณะขับรถยนต์

(ข) ผู้ขับขี่ต้องจัดให้คนโดยสารที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 6 ปี หรือมีส่วนสูงไม่เกิน 135 เซนติเมตร ให้นั่งในที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก หรือนั่งในที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย

(2) คนโดยสาร

(ก) คนโดยสารที่นั่งแถวตอนหน้าและที่นั่งแถวตอนอื่นต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่งตลอดเวลาในขณะที่โดยสารรถยนต์

(ข) คนโดยสารที่มีความสูงไม่เกิน 135 เซนติเมตร ต้องรัดร่างกายด้วยเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่ง และใช้ที่นั่งพิเศษ (Booster Seat)

ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก และที่นั่งพิเศษเพื่อป้องกันอันตรายให้เป็นไปตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด

บทบัญญัติใน (1)(ข) และ (2)(ก)(ข) ของมาตรานี้ไม่ใช่บังคับกับสถานการณ์ที่อาจทำให้ผู้โดยสารตกอยู่ในอันตรายมากยิ่งขึ้น เช่น ในระหว่างเหตุฉุกเฉินทางการแพทย์ หรือเมื่อเด็กที่โดยสารมามีภาวะทางการแพทย์หรือเงื่อนไขทางการแพทย์และมีใบรับรองแพทย์ออกโดยแพทย์ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม

และยกเลิก...

“วิธีการป้องกันอันตรายในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ” ในประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติเรื่อง การกำหนดที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย และวิธีการป้องกันอันตราย ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ พ.ศ. 2566

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2522) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

_____. (2565) พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2565

_____. (2566) ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กเพื่อป้องกันอันตราย และวิธีการป้องกันอันตราย ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ พ.ศ. 2566

_____. (1988) Road Traffic Act 1988

_____. (1998) Trafikförordning (1998:1276)

_____. (2011) ROAD TRAFFIC ACT (CHAPTER 276) ROAD TRAFFIC (MOTOR VEHICLES, WEARING OF SEAT BELTS) RULES 2011

_____. (2019) REPUBLIC ACT No. 11229

Gov.uk, *Child car seats: the law*. <https://www.gov.uk/child-car-seats-the-rules> (Retrieved December 15, 2023).

Mateja Rok Simon *Using the Haddon Matrix to Identify Strategies to Prevent Playground Injuries* http://www.playgrounds.uokik.gov.pl/download/en_matrix.pdf.

(Retrieved December 20, 2019).

MINISTRY OF TRANSPORT MALAYSIA *Child Car Seat Safety*

https://www.mot.gov.my/en/land/safety/child-car-seat-safety_ (Retrieved December 25, 2023).

Nationella trafiksäkerhetsförbundet NTF. *Traffic safety for new parents.*

https://ntf.se/media/36400/smabarnsforaldrar_160920_engelska.pdf page 3. (Retrieved December 25, 2023).

Road Safety Authority (2016) *Child Safety in Cars a Guide to Driving Safely with Children on Board.* [https://www.rsa.ie/docs/default-source/road-safety/r1.15-](https://www.rsa.ie/docs/default-source/road-safety/r1.15-passengers/child-safety-in-cars-booklet---feb-2016.pdf?sfvrsn=2946e32a_5)

[passengers/child-safety-in-cars-booklet---feb-2016.pdf?sfvrsn=2946e32a_5](https://www.rsa.ie/docs/default-source/road-safety/r1.15-passengers/child-safety-in-cars-booklet---feb-2016.pdf?sfvrsn=2946e32a_5) (Retrieved January 30, 2023).

World Health Organization (WHO) *New global guidelines to boost the use of life-saving safety restraints in vehicles.* [https://www.who.int/news/item/06-03-2023-new-](https://www.who.int/news/item/06-03-2023-new-global-guidelines-to-boost-the-use-of-life-saving-safety-restraints-in-vehicles23#:~:text=Seat%2Dbelts%20have%20saved%20more,to%2071%25%20among%20younger%20infants.)

[global-guidelines-to-boost-the-use-of-life-saving-safety-restraints-in-vehicles23#:~:text=Seat%2Dbelts%20have%20saved%20more,to%2071%25%20among%20younger%20infants.](https://www.who.int/news/item/06-03-2023-new-global-guidelines-to-boost-the-use-of-life-saving-safety-restraints-in-vehicles23#:~:text=Seat%2Dbelts%20have%20saved%20more,to%2071%25%20among%20younger%20infants.) (Retrieved January 6, 2024).

